

1. William Shakespeare – Romeo a Julie

Autor

- **Celé jméno:** William Shakespeare
- **Literární období:** Renesance
- **Profese:** dramatik, básník, herec
- **Život:** Shakespeare pocházel z rodiny bohatého obchodníka, sám začal svoji kariéru jako herec a dramatik v Londýně. Byl spolumajitelem divadla Globe Theatre, kde byly uváděny jeho hry. O jeho soukromém životě není mnoho informací. Je také možné že jeho díla vlastně nejsou jeho.
- **Charakteristika díla:**
 - Mistrovské zachycení lidské psychologie
 - Hluboké filozofické a existenciální otázky
 - Rozmanitost žánrů – tragédie, komedie, historická dramata, romance
 - Bohatá jazyková obraznost, časté používání metafor, slovních hříček a symboliky
 - Schopnost vystihnout lidské city, vášně a morální dilemata
- **Nejznámější díla:**
 - Tragédie: „Romeo a Julie“, „Hamlet“, „Othello“, „Král Lear“, „Macbeth“
 - Komedie: „Sen noci svatojánské“, „Jak se vám líbí“, „Kucep benátský“, „Zkrocení zlé ženy“
 - Historické hry: „Richard III.“, „Jindřich IV.“, „Jindřich V.“
- **Význam a odkaz:**
 - Jeden z nejvýznamnějších světových dramatiků a básníků vůbec
 - Díla zůstávají aktuální díky univerzálním tématům jako jsou láska, nenávisť, pomsta, morální zodpovědnost, lidské vášně, smysl života a smrti
 - Shakespeare měl zásadní vliv na vývoj moderní literatury a divadla, jeho hry se stále hrají po celém světě a jsou předmětem neustálých reinterpretací.

Děj

Příběh se odehrává v 16. století v italském městě Verona, kde žily dva významné rody – Kapuleti a Montekové. Mezi nimi se již léta táhl dávný spor. Děj příběhu začíná popisem střetu mezi Monteky a Kapulety na náměstí ve Veroně, který ukončí až vévoda Eskalus. Těmito vyhocenými spory mezi oběma rody je naplněno první jednání tragédie.

Nyní se však po celé Veroně šíří zpráva, že u Kapuletů bude velký maskarní ples a při této příležitosti má být oznámeno zasnoubení Julie s Parisem. Toto se dozví i Montek Romeo a se svými dvěma věrnými druhy Merkuciem a Benvoliem se rozhodne navštívit tento ples, přestože se koná v domě úhlavních nepřátel. Romeo tam se svými druhy pod rouškou plesové masky skutečně pronikne a ocitne se na plesu, kde jsou přítomni všichni příbuzní a známí rodiny Kapuletů. Tybalt však Romea pozná a chce ho zostudit tím, že vyprovokuje bitku kvůli tomu, že si dovolil vstoupit na ples Kapuletů. Starý Kapulet ale jeho počínání zastaví s tím, že nechce skandál po celé Veroně. Romeo tedy se svými přáteli zůstává na plesu a spatří zde Julii. Ta se mu zdá překrásná a říká, že doposud nepoznal lásku, dokud nespatriil tuto ženu. Láska na první pohled.

Ples pomalu končí, ale oba mladí lidé na sebe musí pořád myslet. Romeo v noci tajně navštíví zahradu Kapuletů a vyslechne Juliino vyznání vřelých citů k němu. Sám se pak dá poznat a pod balkónem u Juliiny ložnice jí otevřeně vyzná lásku. Druhý den oba milence tajně oddá otec Vavřinec, který mladou dvojici podporuje, protože doufá, že sňatek Romea a Julie pomůže jejich rodiny usmířit.

Jenže Tybalt, Juliin bratranec, nenávidí Romea. Odpoledne v den svatby zabije Tybalt Romeova přítele Merkucia, který přijme výzvu k boji místo Romea (ten Tybalt nyní považuje za příbuzného), a Romeo následně zabije Tybalta. Za vraždu Tybalta je vyhoštěn z města Verony a odchází do Mantovy. Mladí manželé se musí rozloučit. Pan Kapulet, který samozřejmě nic neví o sňatku své dcery, má pro Julii zprávu, že již zítra bude mít svatbu s Parisem. Julie s tím nesouhlasí, ale otec jí dá jen dvě možnosti: buď svatba s Parisem, nebo ať táhne z jeho domu. Proto zoufalá Julie s pomocí chůvy požádá otce Vavřince o pomoc. Ten zajistí nápoj, po kterém bude Julie vypadat mrtvá, a Romeo si pro ni nakonec přijde do hrobky Kapuletů.

Nápoj ji uspí a Julie skutečně vypadá jako mrtvá. O jejím pohřbu se dozví i Romeo, ke kterému shodou náhod nedorazil posel od otce Vavřince se zprávou, že Julie ve skutečnosti nezemřela. Posel nedorazil, protože nebyl vpuštěn do města kvůli zdejšímu moru. Romeo si koupí jed u lékárníka v Mantově, vrátí se zpět do Verony a jde naposledy políbit Julii. Na hřbitově potká Parise a v souboji jej zabije. Romeo poté vstoupí do hrobky Kapuletů a spatří Julii. Zoufá si nad osudem a její smrtí a znovu jí vyznává lásku. Po rozloučení se světem Romeo jed vypije. Julie se probouzí, ale Romeo vedle ní leží již mrtvý. Zdrčená Julie vezme Romeovu dýku a probodne se. Takto skončil věčný spor mezi rodinami Kapuletů a Monteků, rodiny usmířil až smutek nad ztrátou jejich dětí. Nechal vystavět zlaté sochy Romea a Julie, které ve Veroně stojí dodnes.

O díle

- **Žánr:** tragédie psaná veršem (převážně jambický pentametr)
- **Kulturní kontext:** Vrcholné období anglické renesanční dramatiky
- **Hlavní postavy**
 - **Romeo Montek** – impulzivní, vášnivý mladík, přítel Merkucia
 - **Julie Kapuletová** – mladá dívka, nejdříve poslušná dcera, později porušuje rodinná Pravidla
 - **Otec Vavřinec** – mnich, přítel obou mladých, snaží se rodiny usmířit
 - **Merkucio** – Romeův přítel, vtipálek, oběť sporu mezi rody
 - **Tybalt** – Juliin bratranec, horkokrevný, zastánce rodinné cti
- **Motivy a témata**
 - **Láska jako síla i zkáza** – láska Romea a Julie je vznešená, ale vede k ničivým následkům
 - **Rodičovské a společenské tlaky** – přísné rodinné předsudky a pravidla vedou k tajnostem a konfliktům
 - **Osud a náhoda** – opakované náhlé zvraty a šťastné náhody, které se ukážou tragickými
 - **Mladistvý vs. dospělý** – konfrontace spontánní vášně mladých se zdrženlivostí a pragmatismem starších
- **Jazyk a forma**
 - **Verš** – převážně jambický pentametr – pět jambických stop na verš
 - **Sonety** – v prologu I v dialogu se objevují sonetové rýmy (ABAB CDCD EFEF GG)
 - **Symbolika** – světlo versus tma, láska a tragédie
- **Význam**
 - **Divadelní úspěch** – trvale v divadlech od 16. století
 - **Literární vliv** – inspirace pro mnoha další díla
 - **Kulturní ikona** – Romeo a Julie se stali symbolem zakázané lásky